

HỆ THỐNG PHÁP LÝ HOA KỲ:

Một Sự Mô Tả Ngắn

Trung Tâm Tư Pháp Liên Bang

Bối Cảnh

Hiến Pháp Hoa Kỳ thiết lập một hệ thống chính quyền liên bang. Hiến Pháp ban những quyền lực rõ rệt cho chính phủ liên bang (quốc gia). Những quyền lực nào không được ủy nhiệm cho chính phủ liên bang, sẽ nằm ở những tiểu bang. Mỗi tiểu bang trong năm mươi tiểu bang có hiến pháp, cấu trúc chính quyền, những bộ luật, và ngành tư pháp riêng của tiểu bang.

Hiến Pháp Hoa Kỳ thiết lập ngành tư pháp của chính quyền liên bang và định rõ thẩm quyền của những tòa án liên bang. Tòa án liên bang chỉ có thẩm quyền độc nhất trên một số vụ án, như những vụ liên quan đến luật liên bang, tranh chấp giữa những tiểu bang, và những vụ liên quan đến chính phủ ngoại quốc. Trong một số những phạm vi khác, tòa án liên bang chia sẻ thẩm quyền với tòa án tiểu bang. Thí dụ, cả tòa án liên bang và tiểu bang đều có thể quyết định những vụ liên quan đến những bên kiện tụng sinh sống ở những tiểu bang khác nhau. Tòa án tiểu bang có thẩm quyền độc nhất trên đa số những vụ án.

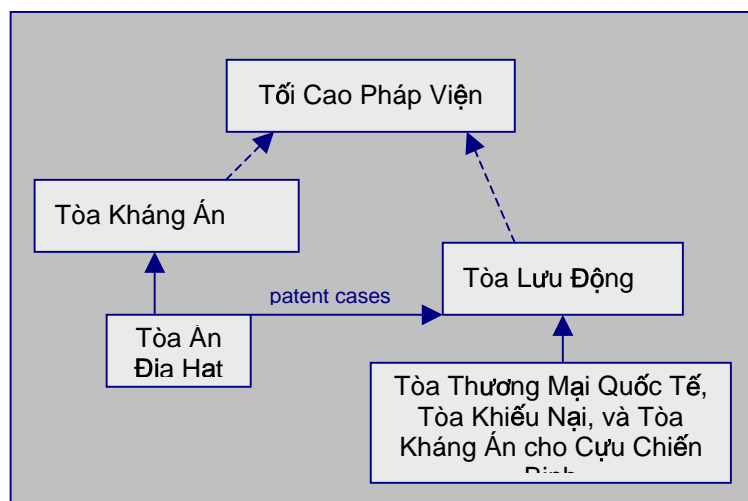
Các bên kiện tụng có quyền ra xử trước bồi thẩm đoàn trong tất cả những vụ án hình sự và đa số những vụ án dân sự. Một bồi thẩm đoàn thường gồm có một nhóm mười hai người thường dân, nghe những bằng chứng và áp dụng luật pháp trình bày bởi quan tòa để đạt một phán quyết dựa theo những dữ kiện như được ấn định bởi bồi thẩm đoàn qua những bằng chứng trong phiên xử. Tuy nhiên, đa số những tranh chấp pháp lý ở Hoa Kỳ được giải quyết trước khi vụ án được đưa ra trước bồi thẩm đoàn. Những vụ

này được giải quyết qua kiến nghị pháp lý hoặc qua sự thỏa thuận, chứ không qua phiên xử.

Cấu trúc của Hệ Thống Tòa Án Liên Bang

Hiến Pháp Hoa Kỳ thiết lập Tối Cao Pháp Viện Hoa Kỳ và cho Quốc Hội thẩm quyền thiết lập những tòa án liên bang hạ thẩm. Quốc Hội đã thiết lập hai cấp tòa án liên bang dưới Tối Cao Pháp Viện: Tòa Án Địa Hạt Hoa Kỳ và Tòa Kháng Án Lưu Động Hoa Kỳ.

Tòa Án Địa Hạt Liên Bang là tòa án cấp đầu trong hệ thống liên bang. Có tất cả là 94 tòa án địa hạt như vậy trên toàn quốc. Mỗi tiểu bang có ít nhất một tòa án địa hạt. Quan tòa địa hạt ngồi một mình để thụ lý những vụ án. Ngoài quan tòa địa hạt, những quan tòa về phá sản (chỉ thụ lý những vụ án phá sản mà thôi) và những thẩm phán (thi

hành nhiều công việc tư pháp dưới sự giám sát của quan tòa địa hạt) nằm trong phạm vi tòa án địa hạt. Tòa Kháng Án Lưu Động Hoa Kỳ nằm ở cấp kế tiếp. Có 12 tòa kháng án trung thẩm vùng nằm ở những vùng khác nhau của quốc gia. Một nhóm ba quan tòa thụ lý những vụ chống án từ tòa địa hạt. Một bên kiện tụng có quyền chống

án lên tòa kháng cáo lưu động (ngoại trừ chính phủ không có quyền chống án trong một vụ hình sự nếu bản án là “không có tội.”) Những tòa lưu động vùng này cũng thụ lý việc chống án những phán quyết của những cơ quan hành chánh liên bang. Một tòa án lưu động không thuộc vùng (Tòa Lưu Động Liên Bang) thụ lý những việc chống án trong những vụ đặc biệt như những vụ về luật tác quyền và những vụ kiện chính phủ liên bang.

Ở trên đỉnh của hệ thống tòa án liên bang là Tối Cao Pháp Viện Hoa Kỳ, gồm chín quan tòa tối cao ngồi cùng với nhau để thụ lý những vụ án. Tùy ý họ, Tối Cao Pháp Viện có thể thụ lý việc chống án từ tòa kháng án lưu động liên bang cũng như những tòa cao nhất của tiểu bang nếu việc chống án liên quan đến Hiến Pháp Hoa Kỳ hoặc luật pháp liên bang.

Cấu trúc của Hệ Thống Tòa Án Tiểu Bang

Cấu trúc của hệ thống tòa tiểu bang thay đổi tùy theo tiểu bang. Mỗi hệ thống tòa tiểu bang có những đặc thù độc đáo; tuy nhiên, có những điều có thể tổng quát hóa được. Đa số tiểu bang có những tòa án với thẩm quyền giới hạn chủ tọa bởi một quan tòa đơn độc thụ lý những vụ hình sự và dân sự cấp tiểu thẩm. Tiểu bang cũng có những tòa xử với thẩm quyền tổng quát được chủ tọa bởi một quan tòa đơn độc. Những tòa xử này thường được gọi là tòa lưu động hoặc tòa thượng thẩm và thụ lý những vụ hình và dân sự lớn hơn. Một số tiểu bang có những tòa chuyên biệt chỉ thụ lý một số những loại vụ án nào đó mà thôi, như những vụ về luật lưu thông hoặc luật gia đình.

Tất cả các tiểu bang đều có tòa án cao nhất, thường được gọi là tòa tối cao tiểu bang, được dùng như một tòa kháng cáo. Nhiều tiểu bang cũng có tòa chống án trung thẩm gọi là tòa kháng cáo để xử những vụ chống án từ tòa xử án. Một bên kiện tụng thường có một quyền chống án.

Việc Quản Trị Tòa Án

Ngành tư pháp của chính phủ liên bang và tiểu bang biệt lập với ngành lập pháp và ngành hành pháp. Để bảo đảm sự độc lập, ngành tư pháp của chính phủ liên bang và tiểu bang kiểm soát việc quản trị tòa án. Việc quản trị tòa án bao gồm quản lý ngân quỹ tòa, quy định những điều lệ cho phiên xử và cho thủ tục chống án, duyệt xét những vấn đề kỹ luật tư pháp, cung cấp những chương trình tiếp tục giáo dục cho quan tòa, và nghiên cứu thành tích của tòa.

Trong ngành tư pháp liên bang, Hội Nghị Tư Pháp Hoa Kỳ, gồm 27 thành viên (Chánh Án Tối Cao Hoa Kỳ và 26 quan tòa thuộc mỗi vùng địa dư của Hoa Kỳ), có trách nhiệm hành chánh tổng quát cho những tòa án và có thẩm quyền chính để ấn định chính sách về việc điều hành ngành tư pháp của chính quyền. Hội Nghị Tư Pháp này được trợ giúp bởi một số lớn những ủy ban gồm những quan tòa liên bang (và có khi cả những quan tòa tiểu bang và những luật sư) nghiên cứu những phần khác nhau của hệ thống tòa án liên bang và đưa ra những đề nghị. Một trách nhiệm quan trọng của Hội Nghị Tư Pháp là đề nghị những thay đổi về những điều lệ của thủ tục dùng bởi tất cả những tòa án liên bang.

Quốc Hội đã cấu tạo ba cơ quan hành chánh trong ngành tư pháp. Văn Phòng Hành Chánh Tòa Án Hoa Kỳ quản lý những sinh hoạt hằng ngày của tòa án, kể cả những vấn đề như lương bổng, dụng cụ, và những đồ dự trữ. Trung Tâm Tư Pháp Liên Bang điều khiển những chương trình giáo dục và huấn luyện cho các quan tòa và nhân viên tòa và nghiên cứu về lãnh vực điều hành và quản lý tòa án. Ủy Ban Tuyên Án Hoa Kỳ phát triển những đường lối chỉ đạo có tính cách cố vấn cho quan tòa liên bang để ấn định những bản án hình sự.

Trong đa số những hệ thống tòa án tiểu bang, tòa án tối cao của tiểu bang có thẩm quyền hành chánh tổng quát trên hệ thống tòa án. Họ được trợ giúp bởi một văn phòng hành chánh. Chánh án của tòa tối cao tiểu bang thông thường bổ nhiệm giám đốc văn phòng hành chánh tòa tiểu bang.

Quan Tòa

Quan Tòa của Tối Cao Pháp Viện Hoa Kỳ và quan tòa lưu động và quan tòa địa hạt được bổ nhiệm bởi Tổng Thống Hoa Kỳ nếu được chấp thuận bởi đa số phiếu của Thượng Viện Hoa Kỳ. Những quan tòa phụng sự “trong thời gian có hạnh kiểm tốt”- có nghĩa là, một nhiệm kỳ trọn đời. Tổng Thống thường bổ nhiệm thành quan tòa, những thành viên trong đảng phái chính trị của mình. Những người được bổ nhiệm thường là những luật sư xuất sắc, những quan tòa liên bang hạ thẩm và những quan tòa tiểu bang. Một khi được bổ nhiệm, lương bổng của những quan tòa này không thể giảm được.

Những quan tòa liên bang chỉ có thể bị cách chức qua một thủ tục đàn hạch, theo đó những sự cáo buộc được nêu ra bởi Hạ Nghị Viện và một phiên xử được điều khiển bởi Thượng Viện. Trong nguyên lịch sử của Hoa Kỳ, chỉ có vài quan tòa bị đàn hạch và những quan tòa bị sa thải đã bị kết tội là có những hành vi bất hợp pháp nghiêm trọng. Những sự bảo vệ này cho phép quan tòa liên bang phán xử một cách khách quan mà không bị ảnh hưởng hoặc cản trở bởi chính trị hoặc người ngoài.

Những phương cách để tuyển lựa quan tòa tiểu bang thay đổi theo từng tiểu bang và thường cũng khác nhau nội trong tiểu bang, tùy thuộc vào loại tòa án. Những hệ thống tuyển lựa thông thường nhất là đề cử bởi một ủy ban và được dân chúng bầu lên. Trong hệ thống đề cử bởi một ủy ban, quan tòa được bổ nhiệm bởi thống đốc (lãnh tụ hành pháp của tiểu bang) qua sự lựa chọn bắt buộc từ một danh sách những ứng viên tuyển lựa bởi một ủy ban độc lập gồm những luật sư, những nhà lập pháp, những thường dân, và có khi quan tòa nữa. Trong nhiều tiểu bang, quan tòa được tuyển lựa qua việc bầu cử bởi nhân dân. Những cuộc bầu cử này có thể theo đảng hoặc không theo đảng. Những ứng viên tư pháp được bổ nhiệm hoặc bầu lên phải hội đủ một số tiêu chuẩn, như là phải có một số năm hành nghề luật sư. Trừ một số ngoại lệ, quan tòa tiểu bang phục vụ một nhiệm kỳ cố định, có thể được gia hạn. Tất cả các tiểu bang đều có những thủ tục quản trị hạnh kiểm, kỷ luật và sa thải quan tòa.

Trong cả hệ thống liên bang cũng như tiểu bang, những ứng viên tư pháp hầu hết là những luật sư với nhiều năm kinh nghiệm. Không có lớp huấn luyện rõ rệt cho quan tòa và không có cuộc khảo thí gì cả. Có những tiểu bang đòi hỏi quan tòa tham gia những chương trình tiếp tục giáo huấn để hiểu biết những sự phát triển của luật pháp. Cả hai hệ thống liên bang và tiểu bang đều có những chương trình giáo dục khởi đầu và tiếp tục cho các quan tòa.

Công Tố Viện

Những công tố viên trong hệ thống liên bang thuộc Bộ Tư Pháp Hoa Kỳ ở trong ngành hành pháp. Bộ Trưởng Tư Pháp Hoa Kỳ, người đứng đầu Bộ Tư Pháp, được bổ nhiệm bởi Tổng Thống với sự phê chuẩn của Thượng Nghị Viện. Những trưởng phòng công tố tại địa hạt tòa liên bang được gọi là Công Tố Viên Liên Bang và cũng được bổ nhiệm bởi Tổng Thống với sự phê chuẩn của Thượng Nghị Viện. Nằm trong Bộ Tư Pháp, có Văn Phòng Điều Tra Liên Bang để điều tra những tội phạm chống nước Hoa Kỳ.

Mỗi tiểu bang cũng có một bộ trưởng tư pháp trong ngành hành pháp tiểu bang thường được bầu lên bởi công dân của tiểu bang. Ngoài ra, còn có những công tố viên cho mỗi vùng khác nhau của tiểu bang, gọi là công tố viên tiểu bang hoặc là biện lý vùng. Những công tố viên này cũng thường được bầu lên.

Những Luật Sư

Hệ thống pháp lý Hoa Kỳ dùng thủ tục đối tụng. Luật sư là phần thiết yếu cho thủ tục này. Luật sư có trách nhiệm trưng bày những bằng chứng của thân chủ mình và những tranh cãi pháp lý trước tòa. Dựa theo sự trình bày của luật sư, quan tòa xử án hoặc bồi thẩm đoàn ấn định những sự kiện và áp dụng luật pháp để đạt một quyết định trước khi phán quyết được ghi nhận.

Cá nhân được tự do để tự đại diện lấy tại tòa án Hoa Kỳ, nhưng thông thường cần có luật sư để trình bày vụ án của mình một cách hữu hiệu. Một cá nhân mà không có khả năng mượn luật sư, có thể xin một luật sư qua một hội trợ giúp pháp lý địa phương. Những người bị buộc tội hình sự mà không có khả năng mượn luật sư, sẽ được đại diện bởi một luật sư do tòa chỉ định hoặc bởi văn phòng luật sư công cộng liên bang hoặc tiểu bang.

Luật sư Hoa Kỳ được cấp chứng chỉ bởi những tiểu bang cá biệt mà họ hành nghề luật sư. Không có một thẩm quyền quốc gia nào cấp chứng chỉ cho luật sư. Đa số những tiểu bang đòi hỏi người thỉnh cầu phải có bằng luật học (Tiến Sĩ Luật Học) từ một trường luật được chính thức thừa nhận. Một bằng luật học Hoa Kỳ là một bằng hậu đại học được ban sau ba năm học. (Thông thường một cá nhân hoàn tất bốn năm đại học

trước khi vào trường luật). Hơn nữa, đa số tiểu bang đòi hỏi người làm đơn xin chứng chỉ hành nghề luật, phải đậu kỳ thi viết vào luật sư đoàn và phải hội đủ một số tiêu chuẩn về hạnh kiểm. Có những tiểu bang cho phép luật sư được nhập luật sư đoàn nếu là thành viên của một luật sư đoàn tiểu bang khác. Tất cả các tiểu bang đều cho phép luật sư thuộc tiểu bang khác được hành nghề trong tiểu bang cho một vụ án cá biệt với một số điều kiện. Luật sư có thể hành nghề bất cứ ngành luật nào. Mặc dù không có sự phân biệt chính thức giữa những ngành luật để hành nghề, nhưng có sự chuyên ngành không chính thức.